

Comentaris sobre la ponència **EXPERIÈNCIES DE PARTICIPACIÓ DELS ESTUDIANTS EN EL DISSENY I IMPLEMENTACIÓ D'ACTIVITATS CURRICULARS** de Núria Grané

Benito Mundet, Helena
Vicerectora d'Estudiants i Relacions Externes, Universitat de Girona

Preparar una rèplica a la ponència presentada per Núria Grané ha estat difícil en tant que estic bàsicament d'acord amb el seu contingut, i aplaudeixo la iniciativa que ens demostra que les activitats interdisciplinars es poden implantar. Tot i que la ponència se centra en el disseny i implementació d'activitats curriculars en el cas de la Facultat de Ciències de la Universitat d'Alacant, hi ha molts aspectes de la mateixa que es poden aplicar a d'altres universitats i facultats d'altres àmbits, i que ens haurien d'animar a aplicar iniciatives similars cadascun en el seu camp.

Pel que fa a la meua intervenció, no es tracta d'una resposta ni d'uns comentaris al respecte de la seva intervenció, sinó més aviat una sèrie de reflexions i dubtes al voltant del tema que ens ocupa que m'han sorgit arrel de la seva lectura.

Malgrat tots els moviments contraris que ha generat el procés d'adaptació dels estudis que s'imparteixen actualment al país a l'Espai Europeu d'Educació Superior, estem sens dubte davant d'una bona oportunitat per millorar els estudis universitaris, les metodologies docents que s'utilitzen i els sistemes d'avaluació, amb l'objectiu principal d'incrementar-ne la qualitat.

En aquest procés, que en alguns casos i en funció de les característiques de cada estudi, la tipologia de l'estudiant, el nombre d'estudiants per grup, etc. pot arribar a ser realment difícil per les actituds contràries al procés, és primordial que hi participin tots els estaments implicats, tant el personal docent, com el personal d'administració i serveis, com els estudiants. Els dos primers estan molt acostumats a participar en aquest tipus de processos, que normalment es vehiculen a través dels consells d'estudis, però per a l'estudiant, que roman en la comunitat universitària només per uns anys, li és molt més difícil de participar-hi.

Cal, per això, mentalitzar-se que totes les mans són necessàries en aquest procés, però de manera especial ho són les dels estudiants

Els estudis actuals, tal i com estaven pensats i com es porten encara a terme, es basaven principalment en l'avaluació de coneixements. Les metodologies aplicades i els sistemes d'avaluació tenen com a objectiu "assegurar" que els coneixements de cada estudiant són suficients per afrontar la seva carrera professional.

Però els temps han canviat. El mercat laboral ja no vol persones que tinguin uns coneixements molt grans en un determinat àmbit de coneixement, o potser hauríem de dir que no vol només això, sinó que vol persones que tinguin les qualitats o capacitats necessàries per desenvolupar la seva feina correctament, és a dir, que hagin assolit les competències que els faran uns bons professionals.

Aquest procés d'adaptació implica un canvi profund de tot el sistema educatiu. En primer lloc cal un canvi de mentalitat perquè el sistema no es basi sols en l'aprenentatge de coneixements sinó també en l'assumpció de competències. Hem de canviar, com diu la ponent, l'estudiar per aprovar per l'estudiar per aprendre; però serà un procés difícil, perquè

suposen uns canvis molt importants. Estem davant d'una generació que ho han tingut molt fàcil, que els seus pares els han volgut donar tot allò que ells no varen poder tenir, i s'ha perdut la cultura de l'esforç. Canviar el sistema significa un esforç més continuat al llarg del curs, una dedicació diària als estudis, però els és més còmode arriscar-se a fer un examen final. Evidentment, això no és així amb tots els estudiants, però sí amb un gran nombre.

En tot cas, el títol d'aquesta sessió és la implicació de l'estudiant en la comunitat universitària, i voldria referir-me breument a això. En els dos anys i mig que porto al front del Vicerectorat d'Estudiants i Relacions Externes de la Universitat de Girona he estat present de la cada vegada menor participació dels estudiants. Podríem dir que tenim dos grups d'estudiants, uns que es mouen molt per allò que realment els interessa, i uns altres que només es mouen si allò que se'ls ofereix els pot ser profitós pels estudis. Però quan intentes implicar-los en diferents activitats, com ara el pla estratègic que hem tancat darrerament, és molt difícil obtenir una resposta.

De tota manera, crec que la participació dels estudiants ha de venir des de les facultats, on és més fàcil que s'impliquin, donat que els temes que es tracten els afecten d'una manera molt directa: calendari, exàmens, horaris, etc. Quan veuen que la seva participació en aquest àmbit és positiva i en veuen els resultats, és llavors que s'animen a participar en estaments superiors. Però aquest procés és lent, i moltes vegades culmina que l'estudiant està en el seu darrer any a la universitat, i aquells estudiants del claustre tant implicats i tant participatius, l'any següent ja no hi són.

És per aquesta raó que l'experiència que han portat a terme la Facultat de Ciències de la Universitat d'Alacant hem sembla summament interessant, perquè motiva la participació dels estudiants, a més de perseguir altres objectius com el d'assolir les competències transversals a través d'activitats interdisciplinàries.

Haig de dir que estic plenament d'acord amb la ponent en què els resultats de l'enquesta que van realitzar a la Universitat d'Alacant són molt interessants, i jo hi afegiria sorprenents. Em sembla sorprenent que siguin els propis estudiants que considerin que cal canviar el hàbits d'estudi, les metodologies docents, limitar la matrícula, aplicar l'avaluació continuada, etc. Segurament, si passéssim aquesta mateixa enquesta en altres universitats, els resultats serien notablement diferents, perquè es valoren més les conseqüències de l'aplicació d'aquestes mesures en l'àmbit personal i familiar, que els propis avantatges del sistema en sí.

De totes maneres, si el temps ens ho permet, m'agradaria demanar a la ponent algunes aclaracions sobre el procediment seguit en la realització de l'enquesta, com quin era el volum de la població, com s'ha triat i quin era el volum de la mostra, si en la mostra hi havia representats estudiants de diferents àmbits socials i situacions familiars, etc. Em sembla interessant, també, que s'hagi inclòs un ampli nombre d'estudiants que havien gaudit de beques Erasmus o Séneca, pel fet que hagin participat en altres sistemes educatius i puguin aportar altres punts de vista.

Un dels aspectes que em semblen més positius, dels esmentats en la ponència, és el desenvolupament i implementació d'activitats de caràcter interdisciplinar que es donen simultàniament a diferents assignatures que es cursen a l'hora. Alguns dels aspectes que es volen potenciar em semblen bàsics pel bon desenvolupament del procés d'ensenyament-aprenentatge: la relació entre el professorat i l'estudiantat, que actualment se sol limitar només al període d'exàmens; la comunicació entre membres del personal docent, molt gelosos de la seva "parcel·la" i gran defensors de la llibertat de càtedra; o la motivació dels alumnes.

Voldria acabar fent esment a les competències transversals que es proposa han d'assumir els estudiants. Totes les universitats ens trobem en procés d'elecció de quines han de ser aquestes competències i crec que les que es proposen per la Facultat de Ciències de la Universitat d'Alacant són molt similars a les que s'estan plantejant arreu: treball en grup, recerques bibliogràfiques, capacitat de síntesis i selecció, comunicació escrita i oral, eines informàtiques, autonomia, imaginació, iniciativa, capacitat de resoldre problemes nous.

Crec que tots estarem d'acord en què qualsevol persona que acabi els seus estudis universitaris de grau hauria de tenir aquestes capacitats o competències. Però, d'altra banda, penso que ens hauríem de preguntar si algunes d'elles, no totes, no s'haurien d'haver assumit ja abans del seu ingrés a la universitat. Per exemple, la comunicació oral i escrita; un estudiant de primer o segon de batxillerat no hauria de saber comunicar-se correctament?

En tot cas, deixo aquesta pregunta sobre la taula perquè hi puguem reflexionar tots plegats. Moltes gràcies per la seva atenció.